

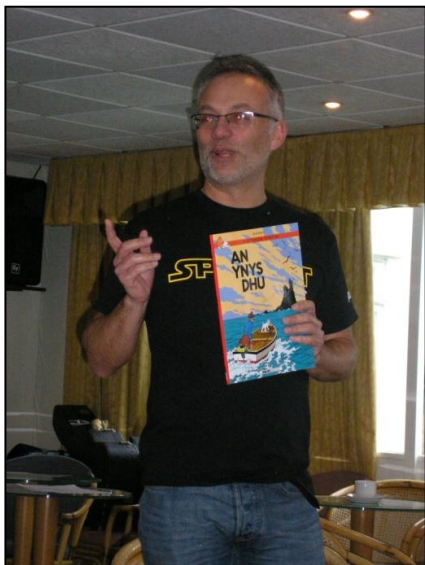
An © 2014 Gannas

An Gannas niver 449
mis-Me 2014 dyllys gans
© Kowethas an Yeth
Kernewek ISSN 1469
705X

Pennseythun 2014

Kerdh yn Park Nans Trenans
hembrenkys gans Loveday Jenkin
ow mires orth bleujennow war
geresenn.

Margh Trevethan gans y drelyans
an lyver Tintin, 'An Ynys Dhu'

Lyvrow nowydh dyllys yn
Kernewek.

Skeusennow diworth Tim Hambly
(derivas folenn 11).

Lyther dhe Stenador gans Tim Saunders: Niver 9

Res dhe'n Reyth Starnadow komprehendya dhe'n lyha an goradhlow a syw.

Dhe gynsa oll, res dhe'n Senedh gorra ordyr war agan Laghys. Rag henna y koedh sevylya¹ Keskessedhek a'n Dhew Ji rag restru omhwil hag ornallow² an Ervarow yn kever hemma. Dever Is-wartheyvyas an Stenogow a via gul an ober ma yn-dann an Keskessedhek ma, Keskessedhek an Laghys henwys. Mar fyll an Gwartheyvyas gul y dhever, res vydh kreatya ha soedha Ragwartheyvyas yn leungannas dhodho.

Edhomm y'gan beus a guntell dustuniow ha mammennow³ oll agan Laghys ha'ga dyllo. War benn henna ytho y fydh res dyllo a-dro dhe dro skrifennow a vern yn-dann styrya agan Laghys dhe'n bobel efan. Dre weres an oberow ma, y hyll Keskessedhek an Laghys hwilas barnow ha hwithra tybyansow an bobel yn kever ornalla reythyow, konstytushyon, hag ordenansow nowydh.

Dhe nessa, res dhe'n Senedh gorra ordyr war agan fondyansow ha'ga soedhogyon. Rag henna, y koedh sevylya Keskessedhek an Dhew Ji, rag restru an omhwilow ha gonis an gweythresisyow yn kever henna. Keskessedhek an Fondyans a vydh

gelwys hag y fydh edhomm dhodho a greatya ha soedha Arholydh rag gul an ober na a-y barth.

Pup-prys y fydh an keth gweythris⁴, ha Keskessedhek an Fondyans ow synsi Fondyans po Soedhek, res dhodho grontya dhe'n Arholydh gwarans⁵ rag hwiles ha hwithra ha govynn yn-dann lagha a'y vodh efan y honan. Res dhe'n Arholydh govynn orth seul a vynn ev, ha hwithra ha hwiles pubp-tra bynag a vo da ganso, yn unn guntell pub kedhel oll a vern, po a-barth po erbynn. Wosa kowl y ober ev a dhermyn resonek res dhodho presentya derivas dien ha manyl dhe'n Keskessedhek.

Yn kettermyn ytho y fydh edhomm a surhe pesyans kowlwul ha kewera soedhogethow⁶ ha deverow gweythressek yn kres hag ordyr da. Res dhe'n Senedha asansa Reyth Governya Gweythressek rag gonis a-dro dhe'n deray ha difygyow y'n mes na. Teyr goradhel dres eghenn a vydh y'n Reyth ma.

Dhe gynsa oll, y hwra an Reyth ma goradhla bones res dhe'n Senedh surhe may fo kowlwrys ha kewerys soedhogethow ha deverow pupprys. Dhe nessa, y hwra hi goradhla bones res dhe'n Gwalader gorthybi dhe'n Senedh pup-prys rag y gonversashyon. Dhe dressa, res dhe'n Senedh darbari restransow kadarn⁷, effeythus, hag effesus rag surhe an dhiw woradhel gynsa.

¹ **sevylya**, to establish

² **ornall +ow**, draft

³ **mammenn +ow**, source

⁴ **gweythris +yow**, procedure

⁵ **gwarans**, warrant

⁶ **soedhogeth +ow**, function

⁷ **kadarn**, steadfast, robust

Ynys Pedrevan derivys gans Lilian James

Lilian a ros areth yn 2005 a-dro dhe Mary Phillips Watson, selys war lyver henwys *Lizard Island* (Ynys Pedrevan) gans Jillian Robertson. An hwedhel ma re beu treyls yn Kernewek gans Lilian ha'gan towl yw dyllo an keth istori avel kevres dres an misyow a syw.

War an Ynys

Ena hi a omglewas pur ankoth yn hwir. Hy dewlagas eth ha bos kepar ha gweder. Ny allas hi movya na kewsel. Ena klamera a wrug hi. Pan dhifunas an nessa myttin ny allas konvedhes prag yth o hi gwiskys yn hy dillas hwath ha ny allas perthi kov a hwarvosow an nos kyns. Gans own yn hy holonn hi a besyas gans hy ober y'n chi.

Ah Leong, gwas chinek, eth rag kuntell oyow rag Mary mes ny wrug ev dehweles. Ah Sam, gwas chinek arall, eth rag y hwilas mes ny gavas travyth marnas y hatt. Henn o oll!

Ha'n nos ow tos, Mary a worras ebil ha barr war an daras poes gwrys a brenn mes trosow ankoth a dheuth nessa ha nessa dhe'n chi. An baban a dhallathas oela ha'n keun a dhallathas hartha ha kria.

Dres pypm nos an dus enesik a besyas aga deveas euthyk ma ha pub nos Mary a boyntyas hy gonn dres toll byghan ogas dhe'n daras. An pypmes nos hi a igoras an daras hag ena sevel a wrug hi a-rag an dus enesik ha, tromm, y sonas an gonn. An dus a boenyas dhe-ves mes unn den pur goth a hedhis

a'y sav, gwyls y nas. Noeth o ev marnas kweth a-dro dh'y gres hag yth esa askorn dres y droen.

Mary a worras an ebil dhe'n daras arta ha'n stavel eth ha bos pur dewl ha heb ayr.

Nyns esa meur a dhowr y'n chi hag yndella an nessa dydh Ah Sam eth diworth an chi, own yn y golonn, rag kavoes dowr nowydh rag lowarth an barga-tir. Byttegyns war y fordh guwow a veu tewlys orto. Yn skon ev a asas dhe goedha an yew gans an kelern gwag ha poenya arta dhe'n chi. Moy a wuwow a veu tewlys orto ha gwana y dhiwvreggh ha'y dhiwskoedh kyns ev dhe dhrehedhes an daras.

Mary a glewas y armow euthyk ha hi a herdhyas Ferrier byghan yn-dann an voes. Ena hi eth dhe'n fenester ha tenna hy gonn kyns hi dhe igeri an daras hag Ah Sam goliys a dheuth a-ji dhe'n chi. Hi a herdhyas traow poes erbynn an daras kyns es mires orth goliow Ah Sam.

Res o dhedhi kemmeres penn-guw gwrys a ven diworth y gorf kyns glanche an goliow gans dowr ha myrr. Ena hi a wrias war-barth an troghow down gans neus tew diworth hy hist-wrias.

Puptra o pur euthyk lemmyn – pur euthyk! Yth esa an peryll diworth an dus enesik hag ynwedh nyns esa meur a dhowr gesys y'n chi.

Wosa nos heb kosk, Mary a igoras an daras rag gasa an keun dhe vos ynmes a'n chi mes golok euthyk a vetyas hy dewlagas!

Puptra o payntys gans delinyansow du hag euthyk kepar ha dywolow dhu. An dus enesik a vynna gorra own yn

Mary gans aga fystri arbennik.

Soweth, ny wrug dehweles an keun anfeusik!

Ha Mary ow maga an baban hag ow chanjya lystennow Ah Sam, hi a omwovynnas a-dro dhe dhiank a-dhiworth an ynys ha diworth an dus enesik. ‘DIANK! Mes fatell?’ hi a omwovynnas. Ena yn hy brys y teuth tybyans perfydh ha bryntin!

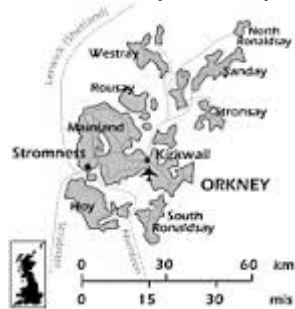
Hi a dhianksa yn tank gwag, hag yn sur neb gorhel war an mor a’s sawsa.

Gans an tybyans ma yn hy brys hi a dhallathas omdharbari rag diank. Kynsa hi a boenyas dhe’n chi-golghi rag kyghes dowr nebes hoelanek. Guwow a veu tewlys orti mes an dus enesik a vynna hy ownekhe, ny vynnens hy ladha. Hi a vagas an baban ha’y jersya.

Ena hi a skrifas yn hy dydhlyver yn kever hy thowlow rag diank a-dhiworth Ynys Pedrevan.

dres Alban ha dres an bys oll. Yn-medh Seamus Heaney yn y gever, ‘George Mackay Brown re gevros yn unnik hag yn fyrv dhe wolusogneth an vardhonieth.’

Y feu genys an 17^{ves} a-vis Hedra, 1921, an yowynka a hwegh flogh. Tregher ha lytherwas o y das, John Brown, ha gwydhelegores freth o y vamm, Mhairi Mackay. Pur voghosek o an teylu. Marnas nebes termyn avel studhyor-adhves war dir meur an Alban, yth esa Mackay Brown trigys yn Stromness, Orkney dres oll y vywnans.

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
(agan kesskrifer arbennik albanek)

George Mackay Brown

George Mackay Brown (1921 - 1996) o prydydh albanek a *Arcaibh* (Orkney), hag yw gerys-da avel prydydh meur hag y’n ynysow na ha

Troblys ova gans kleves, ha kleves an korf ha kleves an brys. Drefenn tuberculosis ny’n jevo omjunya dhe’n lu dhe dhalleth nessa bresel an bys, nag oberi avel tiek po pyskador. Ev a wodhevys iselweyth dres oll y vywnans ynwedh. Y’n vlydhen 1948, hag ev den 27 bloedh y oes, an ynysow *Arcaibh* a erviras gasa gwerth an alkohol arta (re bia ‘sygh’ nans yw ugens blydhen). Wosa y gynsa diwes, yn-medh Mackay Brown: ‘Karthys yw ow gwythi gans lowender, golghys dhe-ves yw oll ow prederow hag oll ow gohelusder.’ Dres remenant y vywnans, kaletter gans alkohol a wrug gwethhe y glevessow erell.

Kynsa lyver bardhonieth Mackay Brown o *The Storm* (An Hager-Awel), dyllys gans an *Orkney Press* y'n vlydhen 1954. Nyns esa marnas tri hans dasskrif, ha gwerthys yn tien a vons kyns diwedh diw seythun. Kler o a-dhistowgh bos lev freth ha krev omma. Kynth o ogas ha pub hwarvos, pub gwel ha pub kows ynna hwarvos, gwel ha kows an *Arcaibh*, an bardhonogow o tynn ha fur, gans lies lavar ynna hag a wra lymna tyller ha bywnans sempel, igor, apert, le may ma pub treylva an gewer hwarvos a vri. Yma dhe Mackay Brown lagas rag manylyon heb par. Sempel ha genesik yw y leveryans, mes gluw ha derowel yw y asprians. Bleujennow eythin yw 'mil kantol'. Ankrydor mor tevys dhe oes 'a woer drehevel korn korev ha hok'. Yn korflann an eglos, yma a'ga gorwedh 'lu tawesek fethoryon'. Dres peder degblydhen, gnas ughel y vardhonieth a dheuth ha bos aswonnys gwell ha pella tamm ha tamm. Yn-medh an prydydh kernewek Charles Causley yn kever Mackay Brown: 'Ny aswonnnav skrifer arall vyth a-berth yn mil mildir anodho.'

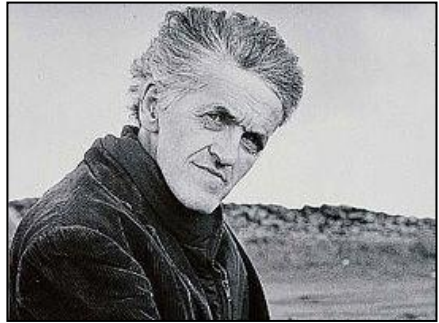
Mackay Brown a verwis y'n vlydhen 1996. War y ven-bedh yw skrifys: '*Carve the runes / Then be content with silence.*' (Kervyewgh an runow / Ena omgontentewgh gans taw.) War ven-kov dhodho yn *Dun Eideann* yma gravys lavar arall, a'y vardhonek gerys-da, *Hammavoe*: yn unn dheskrifa nerth y hwans rag bos gwiw ha gwir dh'y greft, ev a lever '*In the fire of images / Gladly I put my hand.*' (Yn tan an avenyow / Yn lowen my a worr

ow leuv.)

Ottomma devynn berr an bardhonek *New Child* (Flogh Nowydh), trelyys genev:

Gwayt rag tekken, a vyajyer byghan
War an treth, gans bryton ha gans kregyn.
Y fydh res nebes havow rag gwruthyl
An skath
May kwredh dha gynsa vyaj.

Ty a wra dyski an henwyn.
An golow owrek na yw 'Howl' – 'Loer'
Yw an golow arghansek
Hag a wra tevi hag omvyghanhe.
Ha'n skyrr byghan teg
Hag a leyth an menow yw 'Glaw'.

Son Mordonnow gans Mary Sutcliffe

Hykka a sywyas y das a-nans an skeul hir y'n bal. Pur dhown o; a-woeles tewal yn tien o hag i a hedhis rag enowi kantolyow fastyes dh'aga basnettow. Ena Hykka a sywyas y das dre gowfordhow isel hag ow tevera. Hykka re dhallathsa y ober nans yw marnas diw seythun; res o dhodho kontrolya darasow ayrella y'n lown na. Pur orgelus o Hykka gans y ober. Ev a

wodhya y arveth munys o pur dalvosek dh'y deylu.

A-dhesempis i a glewas kammow ow poenya; den yowynk a dheuth gans messaj: perghenn an bal a vynn arethya dhe oll an weythoryon dhe bymp eur.

'My a wra mos dhe'n weythoryon war Nivel Peswar,' yn-medh den yowynk. 'Lavar dhe'th mab mos dhe'n weythoryon a-hys an gowfordh na. My a yll klewes tus ow keskewsel ena lemmyn. Hag yn surredi, Hykka a allas klewes ynwedh levow y'n pellder.

Pur gul ha gwius o an gowfordh gans nebes tornow ha kildrowyow. An levow a dheuth ha bos ughella ha Hykka a allas klewes ynwedh tynkyans bathow. Mes ena y droes a frappyas bilienn neb a ruglas yn kler.

'Yma nebonan ow tos! Skwatt piwpynag a vo ow tos,' yn-medh unn lev. 'Yn skon, res yw dhyn mos a-ves. Kudhewgh oll henna; ni a wra dehweles ragdho a-vorow dhe nos. An 'Vorvoren' a wra goelya gans lanow dhe hanter-nos.

Skwerdys yntra skruth ha govynnans, ha re dhyegrys dhe dhyghtya sevel erbynn an bagas a dus na, Hykka a dreylyas ha dehweles a-hys kowfordh dhihaval ha ri an messaj dhe vagas arall a dus val.

An nos na wosa soper, Hykka a slynkyas yn-mes a y ji hag, ow toen y gantol, mos dhe'n bal. Ev a wrug mos, war benn y vysies-troes, dhiworth skeus dhe skeus ha kreupya yn entrans an bal. War-woeles an skeus, ev a enowis y gantol ha sywya an kowfordhow gwius dhe'n le may klewas ev an levow kyns. Nyns esa tus

vyth ena. Mes a-dhelergh dhe raghel kerregi, ev a welas fardel a saghlenn. Gans rach ev a igoras an sagh ha gweles y vos leun a vathow owrek.

Hykka a bokyas bathow yn oll y boketow, mes pan dreylyas dhe vos dhe-dre ev a glewas lev ow leverel,'Taw taves! Goslowewgh! Yma nebonan ena.'

'I a drovyas agan owr,' yn-medh lev arall serrys. 'Res yw dhyn aga hachya,' yn-medh tressa lev, 'drefenn ev dhe dhiskudha a-bylla y temmersyn an owr.'

'Gokki osta,' yn-medh lev arall. 'Gwell vydh ni dhe hedhi an pompellow. Y fydh lanow yn skon. Po an lader a wra poenya dhe omma er agan pynn ha ni a wra y gachya, po ev a wra beudhi y'n dowrow ow morlenwel. Ha diwettha ni a wra kavoes y gorf.

Son an pompellow a hedhis. Hykka a sevis yn tyegrys. An gowfordh a ledra yn tynn war-nans. Hykka a gerdhas yn-rag. Dowr a dhallathas kaboli oll a-dro dh'y dhewufern, ena y dhewlin. Mes a-dhelergh dhodho ev a allas klewes an dus ow kewsel yn kever an pompellow hag ev a wodhya bos res dhodho mos a-rag. Mes an gowfordh a ledra deserth ha'n dowr a ddownhas moy ha moy. Lemmyn y vysies a davas an to ha Hykka a wodhva bos res dhodho difeudhi y gantol, sedhi y'n dowr du ha neuvya. Ev a anellas yn town ha gorthroghya. Mes an owr yn y boketow a'n draylyas war-woeles hag ev a dennas dornasow a vathow ha'ga deghesi y'n dowr. Wostiwedh, gans y skevens ow tardha, y vejeth a dheuth y'n ayr. Diwweyth moy res o dhodho

sedhi yn-dann an dowr, mes ena ev a allas klewes son an mordonnow ha medra awel glor. Ena ev a wodhva an gowfordh a dho dhe'n vorlann. Yn skon ev a drebudhyas dre dennigow a-hys an treth ha dhe-dre dh'y ji.

Ev a entras y'n chi ha diskudha y herens orth y hwilas yn desper. I a'n maylyas yn pallennow ha ri dhodho te poeth. Ena y das eth dhe'n tollji ha derivas dhe'n tollwas an pyth re hwarvia dhe Hykka. An tollwas a dhehwelis dhe wovynn orth Hykka mar pe dhodho prov vyth a'y dherivas. Hykka a hwilas yn y boket ha kavoes unn diwettha bath. An tollwas a'n hwithras ha penn-droppya.

'Hemm yw haval dhe'n bathow ledrys dhiworth plas Arloedh Aberfal. Ple'ma bathow erell?'

'My a's gasas dhe goedha y'n dowr yn kowfordhow.'

'Ytho, res yw dhis diskwedhes dhymm an le ma,' yn-medh an tollwas.

Warbarth i eth dhe'n bal, le mayth esa dyghtyer ow tastalleth an pompellow, gans gweres dhiworth bagas tus val neb a leveris re glewsens an pompellow owth hedhi.

'Diskwedh dhymm an gowfordh le may hessys dhe goedha an bathow,' yn-medh an tollwas.

Hykka a'n kevarwoedhas le may fia kudhys an sagh a vathow ha mos pella le may troghyas an gowfordh yn tynn. Ena, war an leur glyb, yth esa keskar a vathow owrek.. An tollwas a's kuntellas ha pesya a-hys an gowfordh. Yn pella, an leur a ledras war-nans arta hag ena i a gavas pil arall a vathow. An tollwas a's kuntellas ynwedh hag i a

besyas war aga fordh. Yn skon i a glewas son an mordonnow ha'n awel glor dhiworth an treth.

'Apert yw an ladron dhe gyrghes aga ladras y'n bal dhiworth an treth. A aswonnysysta levow an dus, Hykka?'

Mes Hykka ny aswonnis lev vyth. 'Mes yth esa peswar den,' yn-medh ev. 'Hag unn den a leveris an 'Vorvoren' dhe woelya dhe hanter-nos.'

'Piw a'th weras gans an pompellow?' a wovynnas an tollwas.

'Bill ha'y vroder Davy ha'ga dew vata,' a worthybis an dyghtyer.

'Ha prag ens i y'n bal pan veu gorfennys an ober?' yn-medh an tollwas.

'Ha'n 'Vorvoren' yw kok perghennys gans tas Bill ha Davy,' yn-medh an tollwas. 'Wel, y'gan beus an owr, meur ras dhe Hykka, ha lemmyn my ha'm tus a wra mos dhe apposya Bill ha Davy ha'ga mata. Dell dybav, Hykka, martesen y fydh piwas ragos.'

**Henhwedlow Kernow
gans Pol Hodge
Lytherennek Wydh**

Yn termyn eus passys yth esa den. Lugh o y hanow. Ev o demedhys dhe Lughes hag yth o hi marthys teg ha marthys hweg. Ha rag henna yth esa avi meur dhe Wovannown – an Gov hag Arlodh a Annown – an bys aral.

Yth esa towlen dhe Wovannown dhe dhos dhe'n bys ma ha kemeres Lughes dhe Annown. Mes hag ev ow kul kledha rag Nimyw Arlodhes an Logh, Govannown a leveris oll y

dowlennow dhedhi. Nimyw a asas govel Govannown gans towlen hy honan.

Nimyw eth dhe'n Neves yn Annown rag kewsel gans gwedhen, po bos poran, rag kewsel gans spryrys koos, Besowen. Wosa kewsel tamm, Besown a ros Nimyw prenn ha warnodho skrifys gwaryans.

Nimyw Arlodhes an Logh a dhehwelas dhe Gernow. Ha tri dydh diwettha yth esa Lughes ow kuntel dowr dhyworth logh pan welas hi tamm prenn. Hi a wrug y gavos mes ny yllis hi konvedhes an messaj.

Lughes a gemeras an prenn gans an skrif hag y dhisgwedha dhe Lugh mes na yllis ev y gonvedhes.

Wosa tri dydh, yth esa Lugh ow mos dhe Annown. Ena ev eth dhe'n koos. Ha Lugh ow kerdhes yn mysk an gwedhennow onan a gewsis dhodho.

'Yth ov vy Avalen, nyns ov vy an dalleth.' Avalen a besyas...

Gans gweres gwenton ha howl an hav, dader ha dor ha kowas kynnyav, oll kevys yn aval – boos an gwav.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Besowen.'

'Bydh war Lugh' messaj dhyworth Anown, a veu kervys di, hudel an lown, war'n kynsa prenn, besow, kler ha down.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Derowen.'

Myghternedh an koos yw hen dherow a ro keyn ha kolon dhe skathow ha prenn rag daras ytho porthow

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Elowen.'

Fenten a skavder yw an elow ow ri dhyn furv pysk dhe'n plynkennow yw uskitter meur a'gan skathow.

Yn medh an nessa gwydhen, 'Yth ov vy Fowen.' dillas Lannghordhow, Fowen ov vy gans tan yth ow tommder ragowgh hwi war ow frenn skians agan bys ni.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Gwernen.'

Gwern yw gwydh hag ynwedh gwern yw tir ha gwern a wra gwelen, ewn ha gwir, a syns gool rag viaj pell ha hir.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Helygen.'

Ha gwedhen drist yw an helygen, dowrhes gans milvil dhagrowen, tristans telyn a sen an noten.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Idhyowen.'

Dre hen fosow terrys an lys di yma an idhyow glas ow tevirag gwitha kevrinyow istori.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Kollen.'

Gwella ro dhyworth an koos yw know koll – yth yw boos a'gan mag dres du ha loos.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Lorwedhen.'

Yn ow furv hweg boos yw moy sawrek ha rag goliow yth ov imek Lorwydhen ov – arwodh an budhek.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Morwedhen.'

Ow rusk yw paper rag skrifa dhe wul hwedhel trist a gerensa Morwedhen ov – mor rudh yndella.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Nimywbren.'

Yn ganow Adam an teyr hasen, tevys, treghys hag y'n Argh plynken gans Arlodhes an Logh – Nimywbren.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Onnen.'

Ow tevi gwir, ow tevi uskis dhyworth hasennow du hag eskellys, onn yw sheft guw po keunys parys.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Perbren.'

Perbren ov vy adhyworth china ha lev yn oll tollgern an gwella hag ynwedh frutys hweg rag Hedra.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Rosbren.'

Oyl dhyworth ow frenn dhe'n tron yw hweg ha dhe'n skovarn y hwav gitars teg, Rosbren po prenn tramor mara pleg.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Skawen.'

Skaw a'gas gwith pella 'ges mis Du, morennow yn milyow avel lu, nebes trenk ha nebes hweg ha du.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Tewestren.'

Dell yw usys yth ov moy prysken mes medhegieth y'm mil voren Tewestren ov vy po ravwydhen.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Ughelvar.'

Ughelvar – na prenn mes goos an gwydh, gis Nadelik gans gallos drewydh, keunys kryjyans rag hen ha nowydh.

Yn medh an nessa gwedhen, 'Yth ov vy Ywinen.'

Gans ow del yth ov gwither tir sans, gwither istori, hir ow bewnans, Ywin yn gwarak – prenn a withrans.

'Ha nyns ov vy an diwedh.'

Wosa degemerer furder gwydh an Koos Hudel, Lugh a asas Annown rag Kernow. Ha ganso yth esa furder an gwydh.

Ytho ev a redyas an gwaynyans dhyworth Nimyw. Ha penn an vledhen pan via possybyl mos yntra an bys ma ha'n bys aral Lugh ha Lughes a omgudhas. Lughes o salow ha Lugh eth ha bos an kynsa drewydh hag yth o ev an onan neb a dhros an ro a skrifa dhe Gernow.

Kynsa lytherennek, po gwydher, an Kernewek o;

Avalen, Besown, Derowen, Elowen, Fowen, Gwernen, Helygen, Idhyowen, Kollen, Lorwedhen, Morwedhen, Nimywbren, Onnen, Perbren, Rosbren, Skawen, Tewestren, Uhelvar, Ywinen

Lugh a wrug dyski oll a hemma dhe lies den hag y'ga mysk o benyn Annek...

... mes henn yw hwedhel rag termyn aral.

Servis Eglos

11^{ves} mis Me Eglos Hellys, Servis awos Sen Mighal, Gwithyas Kernow, 3 eur.

Pella derivadow a-dhiworth:

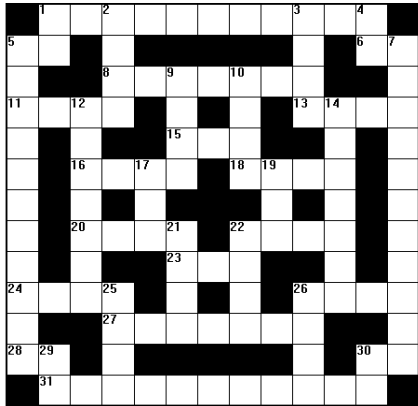
Rev Jane Kneebone

☎ 01637 873135, ☎ 07966 703924

janekeebone@gmail.com

**Krowseryow
gans Ray Edwards**

a-dreus:

- 1. Diskwedhes didhan po lowena der an min (11)
- 5. Kyns hedhyw (2)
- 6. Res yw y vala dhe wul bleus(2)
- 8. Denvyth (7)
- 11. Omres dhe Dhyw (4)
- 13. *Dos:* Ev a (4)
- 15. Grond (3)
- 16. War-lergh (4)
- 18. Gul le (4) .
- 20. Ny yll gweles (4)
- 22. Eneval dov (4)
- 23. Ty yw (3)
- 24. Nyns yw *a-dryv* (4)
- 26. Konnyk (4)
- 27. Mires glew ha gans rach (7)
- 28. Out, go ni, mata, .. ' bann (BM 3711) (2)
- 30. *Bos:* Ia person liesek (2)
- 31. Myghternansow (11)

war-nans:

- 1. An mis ma (2)
- 3. Tir isel yntra tiryow ughella (4)
- 3. *Leuv* yn Sowsnek (4)
- 4. Temmik negedhek (2)
- 5. Chanj bras, dres oll yn rewl an Eglos (11)
- 7. Tus ow tyski (11)
- 9. Avodya (4)
- 10. Nerth (4)
- 12. Gul nowydh arta (7)
- 14. Drolla (7)
- 17. Kynsa dydh an seythun (3)
- 19. Y'n le na (3)
- 21. *Hir* yn Sowsnek (4)
- 22. Pratt (4)
- 25. Splann (4)
- 26. Synsyas hebleth (4)
- 29. Tir erys (2)
- 30. .. chi vy yw hemma! (2)

**Gorthybow dhe'n krowseryow
Mis-Ebrel 2014**

**argemyn:
Gwerthji Kernewek**

Keskewsel, 24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries).

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhyia pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhyia an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

S	I	F
E	K	S
R	I	L

Gorthyp mis-Ebrel: **floghwith**

argemyn:
Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans Matthew Clarke ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

derivas berr:
Pennseythun 2014

Pennseythun Gernewek 2014 a veu synsys yn Tewynn Pleustri arta dhe dhalleth mis-Ebrel. Yth esa moy es 100 den ena, esa owth omlowenhe ha gwellhe aga Hernewek dre dhyskasow, didhan ha hwarvosow erell.

Nowydh rag 2014 o dydh Tregedna mayth esa tus freth ow triga an jydh der an yeth Kernewek hebken. Yth esa dydh stoffya rag an 4 nivel a apposyansow an Gesva rag an re a wra kemmeres aga apposyansow hevlyna.

Rag an didhan, yth esa keskan splann gans Keur heb Hanow gorthugherweyth dy'Gwener. Wosa koen dy'Sadorn, yth esa troyll bryntin gans Hevva, kana gans Tir ha Tavas (Dee ha Dave Brotherton) hag ilow gans Growan (Matthi Clarke hag Antony Best skoedhys gans Gary Angove).

Dohajydhweyth dy'Sadorn, yth esa lonch (*launch*) a nebes lyvrow rag fleghes: 3 lyver Topsy ha Tim - yth esa lennans a-dhiworth 'Topsy ha Tim war an Bargaen Tir' (skeusenn folenn 12). Margh Trevethan a gewsis a-dro dh'y drelyans lyver Tintin 'An Ynys Dhu' (skeusen an gudhlenn).

An Bennseythun a worfennas gans an kynsa performyans an gwari Bywnans Ke yn 500 blydhen gwrys fest yn ta gans klass Loundres.

Dell leveris nebonan dhe benn agan termyn yn Tewynn Pleustri 'gwren ni erghi le rag an Bennseythun nessa blydhen!'

Derivys gans **Tim Hambly**,
Skrifennys an Kowethas.

Pennseythun 2014

Loveday Jenkin, Dee Hunt, Steve Harris ha Margh Trevethan ow lenna a-dhiworth Topsy ha Tim.

Yn dyllans Kevren mis-Ebrel, ni a glew bos £120,000 ow tos dhe Maga y'n vlydhen a dheu.

An Gannas

Kuntelles Maga 2014: Stall Kernewek

Skeusennow gans Pol Hodge a-dhiworth stall dhe Guntelles Maga ha dannvenys gans Matt Blewett, soedhek skoedhya nowydh.

An Gannas yw dyllys pub mis gans Kowethas an Yeth Kernewek. An Skrifennyas yw Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstefan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:

skrifennyas@btinternet.com

An Pennskriker yw Graham Sandercock hag yw lowen dhe dhegemmeres erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

An Gannas 2014